

Vergaderjaar 2008–2009

31 789

Staatsdeelnemingen Fortis en ABN AMRO

Nr. 2

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 december 2008

De Nederlandse Staat heeft op 3 oktober 2008 het aandeelhouderschap verkregen in drie vennootschappen: Fortis Bank Nederland Holding, Fortis Verzekeringen Nederland, en Fortis Corporate Insurance. De verwerving van de aandelen in Fortis Bank Nederland Holding impliceert dat de Nederlandse Staat ook indirect een belang in ABN AMRO heeft verkregen. Dit concern is eind 2007 door Fortis Bank Nederland Holding samen met Royal Bank of Scotland en Banco Santander overgenomen en ondergebracht in een vennootschap met de naam RFS Holdings B.V. (RFS Holdings). Het deel van ABN AMRO dat uiteindelijk aan Fortis Bank Nederland Holding zou toevallen, bestaat uit ABN AMRO Nederland, ABN AMRO Private Banking en de International Diamond and Jewelry Group (gezamenlijk het Fortis-belang in RFS Holdings).

De Staat is met de transactie op 3 oktober 2008 aandeelhouder geworden in Fortis Bank Nederland Holding en heeft daarmee indirect een belang in RFS Holdings. Dit betekent dat de Staat geen directe zeggenschap heeft in RFS Holdings en alleen via Fortis Bank Nederland Holding invloed op ABN AMRO kan uitoefenen. Zo dient de onderneming beslissingen die betrekking hebben op de toekomst van ABN AMRO voor te leggen aan de Raad van Commissarissen van Fortis Bank Nederland Holding, die deze moet accorderen alvorens deze beslissingen kunnen worden geëffectueerd. Deze constructie vind ik onwenselijk.

Ook voor Fortis Bank Nederland Holding is deze situatie ongunstig, omdat zijn Raad van Commissarissen verantwoordelijkheid moet nemen voor beslissingen die betrekking hebben op de toekomst van ABN AMRO, maar waar de raad in de voorbereiding geen invloed op heeft gehad.

Een bijkomstig nadeel van deze constructie is dat Fortis Bank Nederland Holding zijn belang in RFS Holdings volgens de regels van de De Nederlandsche Bank (DNB) ten laste van zijn kapitaal moet boeken. Dit leidt tot een aanzienlijke druk op de solvabiliteit van Fortis Bank Nederland Holding, die onder de huidige marktomstandigheden al onder druk staat.

De Staat heeft daarom in samenwerking met Fortis Bank Nederland Holding gezocht naar een oplossing voor de geschetste problematiek. Een oplossing wordt gevonden in een direct aandeelhouderschap van de Staat in RFS Holdings. Hierdoor krijgt de Staat een direct belang dat met het oog op de toekomstige integratie zeer wenselijk is.

Door de voorgenomen constructie is formeel sprake van een nieuwe staatsdeelneming, waarop de bepalingen van artikel 34 van Comptabiliteitswet van toepassing zijn. Middels mijn brief d.d. 21 november 2008 (Kamerstuk I/II 2008–2009, 31 789, nr. A/1) is de voorhangprocedure onder artikel 34 onder de Comptabiliteitswet gestart en heb ik reeds aangegeven dat zou worden bezien of de Staat tijdelijk rechtstreeks aandeelhouder in RFS Holdings zou worden.

Ik wil u thans informeren dat de Staat dit rechtstreekse belang in RFS Holdings zal nemen. Hiertoe zal Fortis Bank Nederland Holding zijn belang overhevelen naar de Staat, die daarmee houder van het pakket aandelen in RFS Holdings wordt. Dit biedt een oplossing voor hierboven beschreven governance problematiek. Tevens zal de transactie een positief effect hebben op de solvabiliteit van Fortis Bank Nederland Holding.

Deze transactie is een technische verhangning en geschiedt met gesloten beurzen: de waarde van het belang in RFS Holdings à € 6.5 miljard zal worden verrekend met een deel van de uitstaande vorderingen op Fortis Bank Nederland Holding die de Staat op 3 oktober van de moederonderneming in België heeft overgenomen. Dit betekent dus, vanuit de Staat bezien, dat vreemd vermogen aan Fortis Bank Nederland Holding wordt omgezet in aandelenkapitaal in RFS Holdings.

Fortis Bank Nederland Holding heeft tot op heden geen kapitaalinjectie van de Staat gehad. Ik wil benadrukken dat deze transactie ook geen kapitaalinjectie in Fortis Bank Nederland Holding is. Er wordt geen nieuw vermogen toegevoegd door de Staat. De solvabiliteitsratio gaat omhoog door de technische verhangning en de boekhoudkundige behandeling van niet-geconsolideerde dochterondernemingen zoals dit voorgeschreven wordt door DNB.

Het effect van de transactie voor de Nederlandse staatsbegroting is wel dat vreemd vermogen in Fortis Bank Nederland Holding wordt geruild tegen eigen vermogen ABN AMRO. Gegeven het feit dat de leningen die de Staat op 3 oktober met Fortis Bank Nederland Holding is aangegaan achtergesteld waren, heeft deze ruil slechts een beperkte toename van het risicoprofiel van de Staat tot gevolg.

Bij de isolatie van het belang in RFS Holdings in een aparte entiteit is het daarnaast belangrijk dat de activa op de balans van Fortis Bank Nederland Holding in evenwicht gebracht worden met de passiva op diezelfde balans. Vanuit Fortis Bank Nederland bezien zou de balans immers niet sluitend zijn wanneer een activapost zou worden weggenomen zonder daarbij de leningen die voor de verwerving van die waardedrijver te verrekenen. Daarom zal door de transactie het bezit van Fortis Bank Nederland Holding afnemen met de waarde van de aandelen in RFS Holdings. De daar tegenoverstaande schulden, die al door de Staat waren overgenomen, zullen met een gelijk bedrag afnemen.

Als gevolg van de transactie zal de financiële betrokkenheid van de Staat bij Fortis Bank Nederland Holding niet toenemen, maar zal de samenstelling van het vreemd en eigen vermogen op de balans van Fortis wel veranderen.

De afspraken die ik met u heb gemaakt over de aanwending van de 20 miljard-faciliteit ten behoeve van de financiële sector zijn niet direct toegesneden op dit soort transacties. Daarom zal ik begin januari 2009 een

additionele toelichting geven over de voorwaarden die verbonden zijn voor de aanwending van deze faciliteit.

In verband met boekhoudkundige regels en de eisen die DNB stelt, dient deze transactie vóór het einde van 2008 te worden geëffectueerd. Voordien zullen de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen van Fortis Bank Nederland Holding hun formeel akkoord geven. De verkoop- en leveringsovereenkomst van het aandelenpakket zal op vrijdag 19 december aanstaande worden getekend. Ondanks de zeer korte termijn tot effectuering leek het me juist u vooraf te informeren. Ik nodig u uit eventuele vragen tijdens het debat over de najaarsnota te stellen.

De minister van Financiën,
W. J. Bos